

**НҰР-СҰЛТАН ҚАЛАСЫ БІЛІМ БАСҚАРМАСЫ
«БІЛІМ БЕРУДІ ЖАҢҒЫРТУ ОРТАЛЫҒЫ» МКҚК
НҰР-СҰЛТАН ҚАЛАСЫ ӘКІМДІГІНІҢ
«24 ОРТА МЕКТЕП» КММ**

ҚЫЗЫҚТЫ ҚАЗАҚ ТІЛІ

Факультативтік курсының бағдарламасы

2-сынып

НҰР-СҰЛТАН, 2022

Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің «24 орта мектеп» КММ 30.12.2021 ж. әдістемелік отырысының №3 хаттамасының шешімімен қалалық сараптау кеңесіне ұсынылды.

ШІКІР БЕРУШІЛЕР:

Г. Төкенқызы. Тұран-Астана университетінің профессоры, филология ғылымдарының кандидаты.

Нурмуратова А.М. Қызылорда облысы, Қармақшы ауданы, III Интернационал ауылы, № 108 орта мектеп директорының ғылыми-әдістемелік жұмыстары жөніндегі орынбасары, Қорқыт-ата атындағы ҚМУ гуманитарлық ғылымдар магистрі, педагог-зерттеуші.

Сандибекова Л.Т. Қызылорда облысы, Қармақшы ауданы, III Интернационал ауылы, № 108 орта мектеп директорының бастауыш ісі жұмыстары жөніндегі орынбасары, педагог-зерттеуші.

А.Тиынтай. Нұр-Сұлтан қаласы, № 24 орта мектеп, директорының ғылыми-әдістемелік жұмысы жөніндегі орынбасары, педагог-шебер.

Құрастырушы: Медеуова Б.С. Қызықты қазақ тілі. Бағдарлама. 2-сынып - Нұр-Сұлтан, 2022.-17 б.

Ұсынылып отырған бағдарлама оқушының қазақ тілінде еркін, қатесіз сөйлеп, терең ойлануын қамтамасыз ететін тапсырмалар қамтылған. Бағдарламаның ерекшелігі-пәнді терең меңгеруін қамтамасыз ететін арнайы жұмыс дәптерімен жасалған.

Бағдарлама 2-сынып оқушыларына арналған. Бағдарламаны бастауыш сынып мұғалімдері қолдана алады.

Мазмұны

Түсінік хат.....	3
Бағдарламаның мазмұны.....	5
Күнтізбелік-тақырыптық жоспар.....	10
Пайдаланылған әдебиеттер.....	17

Түсінік хат

Қазіргі таңда бастауыш сынып оқушыларының тілдік дағдыларын дамыту өзекті мәселе болып отыр. Себебі оқушылардың сауаттылығы бастауыш сыныпта қалыптасады. Жоғары сынып оқушыларының оқу, жазу сауаттылықтарының төмен болуы бастауыш сыныпта жүргізілген жұмыстың олқылығынан орын алып отырғандығынан туындауда. Сауатты жазу - заман талабы. Сондықтан болашақ дамудың инновациялық жолы жаңаша ойлауды, жаңа идеялар мен технологияны меңгеруді, алға қадам басып ұмтылуды талап ететінін ескере отырып, бастауыш сынып оқушыларының қажеттіліктерін толықтыру мақсатында «Қызықты қазақ тілі» бағдарламасы құрастырылды. Қазіргі мектеп мұғалімдері үшін өзекті мәселе – оқушылардың өзін-өзі дамытуы үшін пәнге деген қызығушылығын арттыру. Бұл мақсатты іске асырудың бірден-бір жолы – оқушылармен қосымша жұмыстар жүргізу.

Бағдарлама негізгі, орта мектеп оқушыларын тілді қатынас және таным құралы ретінде оқытуды, тілдік бірліктердің табиғатына сай мәтін құратуды, әсерлі сөйлеудің лексика-грамматикалық тәсілдерін игертуді көздейді.

Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрі 2021 жылғы 16 қыркүйектегі № 472 қаулысымен бекітілген орта білім беру ұйымдарының (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленді.

2-сынып оқушыларына арналған «Қызықты қазақ тілі» бағдарламасының мақсатын іске асыру барысында жұмыс дәптері мен сабақ жоспарларының жинағы оқу-әдістемелік кешен ретінде берілген. Сондай-ақ тапсырмалар жаңартылған білім негізінде құрастырылған. Бағдарлама негізінде құрастырылған сабақ жоспарлары, жұмыс дәптері № 24 орта мектептің 2 сынып оқушыларына факультативтік сағаттарда сынықтан өткізілген.

Оқушылардың білімін, білігін, дағдысын қалыптастырып қоймай, оқушы тұлғасын дамытып, тәрбиелейді. Пәнаралық байланыс оқушының дүниетанымын молайтып, қазақ тілін басқа ғылым негіздерімен ұштастыра меңгеруіне жол ашады. Жалпы білім беретін мектептің негізгі орта деңгейінде «Қазақ тілі» пәнін төменде көрсетілген пәндермен байланыстыру көзделеді:

«Әдебиеттік оқу»: қазақ тілімен тығыз байланысты. Тіл – әдебиеттік оқудың бірінші элементі. Қазақ тілін оқытып үйретуде кез келген көркем туынды, әдеби шығарма тіл үшін құнды материал болып саналады;

«Дүниетану»: тілді оқыту ұлттық дүниетанымға негізделген білім қорын тілдік деректер арқылы дәйектеуге мүмкіндік береді. Қазақ тілінің пайда болуы, дамып жетілуі оның тарихымен тығыз байланыста болғандықтан, оқушылар тарихи дүниетанымын пайдаланып, өзіндік ой-тұжырымдар жасай біледі;

«Жаратылыстану» циклі пәндерімен: тілдік материалдардың мазмұны жаратылыстану пәндерінің мазмұнымен тікелей байланыста болады. Басқа пәндермен сабақтастыра оқыту қазақ тілінің терминдер жүйесімен тығыз байланысты; тіл дыбыстары физикалық құбылыс ретінде танылады.

Бағдарламаның мақсаты:

Оқушылардың өз тілінде сауатты сөйлеп, елінің мәртебесін асқақтататын азамат болып өсуіне мүмкіндік береді.

Бағдарламаның міндеттері:

1. Оқушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығы артады;
2. Байланыстыра сөйлеу арқылы тіл байлығы дамиды;
3. Шығармашылық жұмыспен айналыса отырып, өз ойын жинақтауға, қорытынды жасауға үйретеді.

Күтілетін нәтиже:

- Ақыл-ойын дамытып, еркін ойлауға мүмкіндік алады.
- Жұмыс дәптерімен жұмыс жасауға дағдыланады.
- Функционалдық сауаттылығы артып, жан-жақты ізденімпаздығы дамиды.

Факультативтік курс бағдарлама аптасына 1 сағаттан барлығы 34 сағатқа құрылған. Оқушылардың ойлау қабілетін арттыру үшін бағдарламаның маңызы зор. Бағдарламамен қоса күнтізбелік-тақырыптық жоспар, қысқа мерзімді жоспар, оқушыларға арналған жұмыс дәптері және мұғалімге арналған әдістемелік құрал берілді.

Бағдарлама

Бөлім атаулары	Тақырыптар	Жүзеге асырылатын тілдік дағдылар	Мақсаты
Мектеп - кеме, білім - теңіз. Фонетика <i>3 сағат</i>	Мектеп - білім ошағы. Дыбыс түрлері	Тыңдалым, айтылым	- Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтайды; - Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсінеді.
	Біздің сынып. Дауысты дыбыстардың түрлері	Оқылым, жазылым	- Сұрақтар қоя біледі және жауап береді; - Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрастырып жазады.
	Мен және менің достарым. Дауыссыз дыбыстардың түрлері	Айтылым, жазылым	- Тыңдалған материал бойынша жауап береді; - Түрлі стильде мәтін жазады.
Жақсылықтың үлкен-кішісі болмайды. Фонетика <i>10 сағат</i>	Мен және менің отбасым. Дыбыс ырғағы	Оқылым, айтылым	- Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажыратады; - Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтайды.
	Менің сүйікті ісім. Дыбыс күші	Тыңдалым, жазылым	- Тыңдаушының назарын аударады; - Түрлі композиция бойынша мәтін құрастырып жазады.
	Менің Отаным. Дыбыс әуені	Оқылым, жазылым	- Сұрақтар қоя білу және жауап береді; - Мәтінді түрлі формада ұсынады.
	Менің сүйікті	Оқылым,	- Сұрақтар қоя білу

	қалам. Дыбыстың созыңқылығы	айтылым	және жауап береді; - Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастырады.
	Мейірімділік. Буын. Буын түрлері	Тыңдалым, айтылым	- Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіреді; - Оқиғаны болжайды.
	Қамқорлық. Дауыс ырғағы	Тыңдалым, жазылым	- Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсінеді; - Орфографиялық нормаларды сақтайды.
	Татулық. Буынның түрлері	Оқылым, жазылым	- Мәтіннің түрлерін және стильдік ерекшелігін анықтайды; - Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазады.
	Менің оқу-құралым. Фразалық екпін	Оқылым, айтылым	- Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алады; - Тыңдаушының назарын аударады.
	Тазалық сақтаймыз. Логикалық екпін	Оқылым, жазылым	- Сұрақтар қоя білу және жауап береді; - Пунктуациялық нормаларды сақтайды.
	Нұр-Сұлтан-таза қала. Интонация	Айтылым, жазылым	- Тыңдаушының назарын аударады; - Қатені тауып, түзетеді.
Мүмкіндігіңді пайдалан! Лексика 6 сағат	Сөз ойлап, тез ойла! Лексика туралы түсінік	Оқылым, айтылым.	- Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің қолданылуын түсінеді; - Тыңдалған материал бойынша

			жауап береді.
	Сөзжұмбақ шешейік! Тұрақты тіркестер	Тыңдалым, жазылым	- Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру Мәтінді түрлі формада ұсынады.
	Суреттер сөйлейді. Сөздік қор	Оқылым, жазылым	- Мәтіннің түрлерін және стильдік ерекшелігін анықтайды; - Орфографиялық нормаларды сақтайды.
	Кітап дүкенінде. Көнерген сөздер	Тыңдалым, айтылым	- Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсінеді; - Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіреді.
	Менің демалыс күнім. Жаңа сөздер	Айтылым, жазылым.	- Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтайды; - Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазады.
	Өз білімді тексер. Кірме сөздер	Оқылым, жазылым.	- Сұрақтар қоя біледі және жауап береді; - Орфографиялық нормаларды сақтайды.
Еліміздің бас қаласы. Синтаксис 4 сағат	Қазақстанның бас қаласы-Нұр-Сұлтан. Сөйлемдегі сөздердің байланысы	Оқылым, Жазылым.	- Сұрақтар қоя білу және жауап береді; - Пунктуациялық нормаларды сақтайды
	Нұр-Сұлтан қаласындағы көрікті жерлер. Сөйлем құрылысы	Оқылым, жазылым.	- Мәтіннің түрлерін және стильдік ерекшелігін анықтайды; - Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазады.
	Нұр-Сұлтанның	Оқылым,	- Түрлі

	символы- Бәйтерек. Сөйлем құрылысы	айтылым.	дереккөздерден қажетті ақпарат алады; - Тыңдаушының назарын аударады.
	ЭКСПО-2017. Жай сөйлем түрлері	Оқылым, айтылым.	- Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажыратады; - - Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтайды.
Тарихыңды таны. Сөз таптары 5 сағат	Мерекелік күндер. Зат есімнің түрленуі	Оқылым, жазылым.	- Сұрақтар қоя біледі және жауап береді; - Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрастырып жазады.
	Ұлы тұлғалар. Сын есімнің түрленуі	Оқылым, Жазылым.	-Сұрақтар қоя білу және жауап береді; -Пунктуациялық нормаларды сақтайды.
	Тарихи ескерткіштер. Сан есімнің түрленуі	Тыңдалым, айтылым.	-Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтайды; -Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсінеді.
	Көне қалалар. Есімдіктің түрленуі	Айтылым, Жазылым.	-Тыңдалған материал бойынша жауап береді; --Түрлі стильде мәтін жазады.
	Көне ескерткіштер. Етістіктің түрленуі	Айтылым, жазылым.	-Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтайды; -Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазады.
Іс-әрекетке талпын. Сөйлеу мәдениеті 3 сағат	Жұмбақ әріптер. Сөйлеу мәдениеті. Орфографиялық норма	Айтылым, жазылым.	-Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіреді; -Оқыған, тыңдаған және

			аудиовизуалды материалдар бойынша жазады.
	Адасқан сөздер. Орфоэпиялық норма	Оқылым, жазылым.	- Сұрақтар қоя біледі және жауап береді; - Орфографиялық нормаларды сақтайды.
	Сіз деген – әдеп, Біз деген – көмек. Лексикалық норма	Оқылым, айтылым.	- Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің қолданылуын түсінеді; - Тыңдалған материал бойынша жауап береді.
Өз білімінді тексер! <i>3 сағат</i>	Бақылау жұмысы	Оқылым, жазылым.	- Сұрақтар қоя білу және жауап береді; - Мәтінді түрлі формада ұсынады.
	Өз білімінді тексер. Тест	Айтылым, жазылым.	- Оқиғаны болжайды; - Қатені тауып түзетеді.
	Қорытынды	Айтылым, жазылым.	- Оқиғаны болжайды; - Қатені табады және түзетеді.
		Айтылым, жазылым.	- Тыңдалған материал бойынша жауап береді; - Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазады.

Күнтізбелік - тақырыптық жоспар

Аптасына – 1 сағат. Барлығы – 34 сағат

№	Сабақтың тақырыбы	Мақсаты	Сағат саны	Мерзімі
1	Мектеп - білім ошағы. Дыбыс түрлері	- Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтайды; Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсінеді.	1	
2	Біздің сынып. Дауысты дыбыстардың түрлері	- Сұрақтар қоя біледі және жауап береді; - Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрастырып жазады.	1	
3	Мен және менің достарым. Дауыссыз дыбыстардың түрлері	- Тыңдалған материал бойынша жауап береді; - Түрлі стильде мәтін жазады.	1	
4	Мен және менің отбасым. Дыбыс ырғағы	- Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажыратады; - Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтайды.	1	
5	Менің сүйікті ісім. Дыбыс күші	- Тыңдаушының назарын аударады; - Түрлі композиция бойынша мәтін құрастырып жазады.	1	
6	Менің Отаным.	- Сұрақтар қоя білу	1	

	Дыбыс әуені	және жауап береді; - Мәтінді түрлі формада ұсынады.		
7	Менің сүйікті қалам. Дыбыстың созыңқылығы	- Сұрақтар қоя білу және жауап береді; - Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастырады.	1	
8	Мейірімділік. Буын. Буын түрлері	- Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіреді; - Оқиғаны болжайды.	1	
9	Қамқорлық. Дауыс ырғағы	- Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсінеді; - Орфографиялық нормаларды сақтайды.	1	
10	Татулық. Буынның түрлері	- Мәтіннің түрлерін және стильдік ерекшелігін анықтайды; - Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазады.	1	
11	Менің оқу-құралым. Фразалық екпін	- Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алады; - Тыңдаушының назарын аударады.	1	
12	Тазалық сақтаймыз. Логикалық екпін	- Сұрақтар қоя білу және жауап береді; - Пунктуациялық нормаларды сақтайды.	1	
13	Нұр-Сұлтан-таза қала. Интонация	- Тыңдаушының назарын аударады; - Қатені тауып,	1	

		түзетеді.		
14	Сөз ойлап, тез ойла! Лексика туралы түсінік	- Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің қолданылуын түсінеді; - Тыңдалған материал бойынша жауап береді.	1	
15	Сөзжұмбақ шешейік! Тұрақты тіркестер	- Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастырады; - Мәтінді түрлі формада ұсынады.	1	
16	Суреттер сөйлейді. Сөздік қор	- Мәтіннің түрлерін және стильдік ерекшелігін анықтайды; - Орфографиялық нормаларды сақтайды.	1	
17	Кітап дүкенінде. Көнерген сөздер	- Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсінеді; - Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіреді.	1	
18	Менің демалыс күнім. Жаңа сөздер	- Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтайды; - Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазады.	1	
19	Өз біліміңді тексер. Кірме сөздер	- Сұрақтар қоя біледі және жауап береді; - Орфографиялық нормаларды сақтайды.	1	

20	Қазақстанның бас қаласы-Нұр-Сұлтан. Сөйлемдегі сөздердің байланысы	- Сұрақтар қоя білу және жауап береді; - Пунктуациялық нормаларды сақтайды	1	
21	Нұр-Сұлтан қаласындағы көрікті жерлер. Сөйлем құрылысы	- Мәтіннің түрлерін және стильдік ерекшелігін анықтайды; - Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазады.	1	
22	Нұр-Сұлтанның символы-Бәйтерек. Сөйлем құрылысы	- Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алады; - Тыңдаушының назарын аударады.	1	
23	ЭКСПО-2017. Жай сөйлем түрлері	- Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажыратады; - Әлеуметтік ортада тілдік нормаларды сақтайды.	1	
24	Мерекелік күндер. Зат есімнің түрленуі	- Сұрақтар қоя біледі және жауап береді; - Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрастырып жазады.	1	
25	Ұлы тұлғалар. Сын есімнің түрленуі	- Сұрақтар қоя білу және жауап береді; - Пунктуациялық нормаларды сақтайды.	1	
26	Тарихи ескерткіштер. Сан есімнің түрленуі	- Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтайды;	1	

		-Тыңдалған ақпараттың мазмұнын түсінеді.		
27	Көне қалалар. Есімдіктің түрленуі	-Тыңдалған материал бойынша жауап береді; -Түрлі стильде мәтін жазады.	1	
28	Көне ескерткіштер. Етістіктің түрленуі	-Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтайды; -Каллиграфиялық нормаларды сақтап көркем жазады.	1	
29	Жұмбақ әріптер. Сөйлеу мәдениеті. Орфографиялық норма	-Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіреді; -Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазады.	1	
30	Адасқан сөздер. Орфоэпиялық норма	- Сұрақтар қоя біледі және жауап береді; - Орфографиялық нормаларды сақтайды.	1	
31	Сіз деген – әдеп, Біз деген – көмек. Лексикалық норма	- Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің қолданылуын түсінеді; - Тыңдалған материал бойынша жауап береді.	1	
32	Бақылау жұмысы	- Сұрақтар қоя білу және жауап береді; - Мәтінді түрлі	1	

		формада ұсынады.		
33	Өз біліміңді тексер. Тест	- Оқиғаны болжайды; - Қатені тауып түзетеді.	1	
34	Қорытынды	- Оқиғаны болжайды; - Қатені табады және түзетеді.	1	

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Лекерова Ф.С. Балтабаева Ж.К. Солтаналинова М.К. «Қазақ тілі 2-сынып «Алматыкітап»баспасы, 2017.-109 б.
2. Лекерова Ф.С.Солтаналинова М.К. Қазақ тілі Әдістемелік құрал. 2-сынып. «Алматыкітап»баспасы»-2013.-100 б.
3. Ө.Тұрманжанов «Қазақ мақал-мәтелдері», Алматы, 1993-86 б.
4. Ахметов Ш. Қазақ балалар әдебиеті. – Алматы: Мектеп, 1974-102 б.
5. Алтынсарин Ы. Алматы: Ғылым, 1994.-89 б.
6. Ж.Қ. Балтабаева «Қазақ тілі» дидактикалық материалдар оқулығы, "Алматыкітап" баспасы, 2013.-108б.
7. М.Қ. Солтанғазина, Ф.С.Лекерова «Қазақ тілі» диктанттар мен мазмұндамалар жинағы, Алматыкітап, 2018.-100 б.
8. «Қазақ тілі» оқулығы, Алматы «Атамұра» 2018. -106 б.
9. Қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында жаңа технологияның элементтерін қолдану. Қазақ тілі мен әдебиеті. 2015, №5, 14-22 бет.
10. Оқушыларды сын тұрғысынан оқыту тәсілдері. Қазақ тілі мен әдебиеті. 2015, №3. 11-14 бет.
11. А.Ж.Хазимова, Б.У.Салыхова, М.Ж.Бейсебекова Қазақ тілі әдістемелік құрал. Бастауыш сынып. 2-сынып, "Алматыкітап" баспасы, 2016-89 б.
12. Ө.Е.Жұмабаева, М.Н. Оспанбекова Қазақ тілін оқыту әдістемелік құралы, 1,2 бөлім. 2-сынып. Алматы «Атамұра» баспасы, 2017.-104 б.
13. А.Қайырбекова, Д.Нұрғожина «Қазақ тілі» диктанттар жинағы , 2-4 сыныптар, Алматы «Атамұра» баспасы, 2013.-102 б.
14. Ж.Қ. Балтабаева, «Қазақ тілі дидактикалық материалдар» жинағы, 2-сынып, Алматыкітап баспасы, 2013.-99 б.
15. Б.Т.Қалиева Қазақ тілі мен әдебиеті методикасы, Алматы «Атамұра» баспасы, 2017.-87 б.
16. Ж.Қайранбай, Е.Амангелді. «Қазақ тілі» әдіс-тәсілдер жинағы, Алматы «Атамұра» баспасы, 2015-100 б.

Интернет ресурстар:

17. <https://tilalemi.kz/lesson/75-.html> Қызықты қазақ тілі әлемі. Үздік сабақтар.
18. <https://botana.biz/prepod/drugoe/ownot3xj.html> Қызықты қазақ тілі сабағы. Интеллектуалды ойындар түрлері.